

Religiewandeling, zondagmiddag 12 april 2026

Op deze middag waren we (17 personen van katholieke en protestantse huize) welkom in de synagoge van de orthodox Joodse gemeente in de Slotmakerstraat, het Dharmahuis aan de Tuinen en de Ulu moskee aan het Noordvliet. We maakten deze wandeling om inspiratie op te doen en om te leren van andere religies. Deze wandeling werd gecoördineerd door Kleurrijk Fryslân.

Mevrouw let Schabbing verwelkomde ons bij het Joods monument en de voormalige Joodse school aan de A.S. Levissonstraat. Ze vertelde over de historie van de school en het monument en wees ons op de Hebreeuwse tekst op de gevel van de school.

Op de deurpost van de synagoge is geen mezoezah (meer) aanwezig, zodat het gebouw niet herkenbaar is als joods gebedshuis.

In de gebedsruimte kregen we uitleg over de kast waarin de boekrollen bewaard worden, het eeuwig brandende lichtje, en de gebruiken rondom bar en bats mitswa (resp. zoon en dochter van de wet worden), waarbij de jongens vanaf dat moment als man meetellen in het tiental dat nodig is om een Joodse viering te houden. let vertelde over -het kort daarvoor- gevierde Pesach.

In het Dharmahuis werden we verwelkomd door Zenmeester Tenjo Schröder. Zij woont in de bovenwoning en heeft op de begane grond de oefenruimte. Ze geeft daar Zen-meditatiecursussen. We werden uitgenodigd om op een meditatiekussen te gaan zitten in de houding die bij de beoefening hoort: actief en tegelijk ontspannen. Essentieel in de boeddhistische beoefening is het juiste midden te zoeken tussen waarheid en mededogen. Op uitleg van de gebruiken en vragenstellen volgde een korte meditatie-oefening die werd ingeleid en afgesloten met aanspreken van een grote klankschaal.

Hierna thee met koek ter afsluiting.

In de Ulu moskee (in de volksmond de Turkse moskee) werden we verwelkomd door Cem Kaya. Net als in het Dharmahuis gingen de schoenen bij de ingang uit.

Essentieel is de reiniging: in de moskee is een ruime wasruimte aanwezig, want na elk wc-bezoek is grondige reiniging noodzakelijk, ook als religieuze opdracht. Daarna is een gelovige voldoende schoon om de gebedsruimte te kunnen betreden en te gaan bidden. Het bidden behoort 5x per dag gedaan te worden, en als het mogelijk is: altijd in de moskee.

Op de vraag of – ergens in de toekomst – een vrouw imam kan worden antwoordde onze gastheer geamuseerd dat er al vele vrouwen imam zijn, en zij geven onderricht aan kinderen en vrouwen. Er werd gemeld dat in de Schakel alle ambten voor mannen en vrouwen openstaan. Op de vervolgvraag of een vrouwelijke imam op het spreekgestoelte bij de mannen zou kunnen staan, antwoordde hij dat dat erg ongebruikelijk zou zijn en ook heel onwaarschijnlijk. Het was een mooie ontmoeting met onze zeer betrokken, gastvrije en innemende gastheer.

De belijningen in het tapijt geven de juiste gebedsrichting aan.

*Werkgroep Vorming en Toerusting,
Marjan Bakker, Wiebrig de Boer, Sjoukje Drijver, Albert van der Marel*